

חודש וחצי לפני התקפת-התיקשורת של פרס בזכות 100 הפרוייקטים, הוגשה תוכנית האוצר למישרד-העבודה. הפרוייקטים כלל לא הוזכרו בה, מה שמחזק את טענת השליפה מהמותן

גם השר דויד לוי אמר שאין 100 פרוייקטים שמחכים, אלא שהוועדה מחכה שיביאו לה פרוייקטים. אי-אפשר לומר שיש היום פרוייקטים שבווער למישהו בעצמות לקדמם בחוק

«כביש מיספר 6 אינו קשור לחוק הפרוייקטים. מרובך בכי ביש שצריך להתחיל בבתי-קמה בדרום ולהתחיל בייקנעם בצפון. זה כביש שאמור להיות יותר מ-150 קילומטר, והיו בו יותר מ-10 מחלפים. העלות הכוללת צריכה להיות כמיליארד ש"ח. יש לנו כוונה לסלול אותו בזמן קצר, עליידי יומים פרטיים, ולהפוך אותו לכביש-אגרה».

«לצורך קידום העניין, אמור צוות-מישפטנים לנסח חוק מיוחד, חוק כביש מיספר 6. כדי שניתן יהיה לפעול במהירות, למנוע ביוקרטיה, ולאפשר שינוי מהיר ביעוד של חלק מהי שטחים. הכוונה היא רק לקצר הליכים, מבלי לפגוע באינטרסים של איכות-הסביבה או בזכויות של אזרחים. הכביש אמור להיות חוטי-השדרה המיוחרי של המדינה».

«לדעתי, מה שיוזר את הקמת הכביש הוא החוק המיוחד שמתוכנן, וחוק 100 הפרוייקטים לא יתרום כאן. אני סבור שהבעייה של החוק הזה היא שהוא מנופת. השר דויד לוי התבטא שאין 100 פרוייקטים שמחכים, אלא שהוועדה מחכה שיוכאו לה פרוייקטים».

«בכל מקרה, אי-אפשר לומר שיש איזה פרוייקט שבווער בעצמותינו, שנרצה לקדם באמצעות החוק המוצע».

ממנו יהיו הפועלים מהשטחים. גורם בכיר באוצר מודה: «החוק הזה לא יפתור את האכטלה, אבל יורו ביצוע של פרוייקטים. זה יעזור, כמוכן, למשק, כי כשהמשק במיתון, חייבים לרוץ את הפעילות. אני מסכים שיש כאן אחריות-עניינים מסויימת, כששמר את המאבק באכטלה ככתורת של החוק».

מתברר, אם כן, שלפחות מבחינת האכטלה, החוק הוא בלון. ברור גם שהבלון הזה, אחרי שיחרורו, הצליח ביתנים להתרומם ולגרור אחריו מיטען משמעותי של כותרות בעיתונים. ניסיתי להתמקד בשאלה האם הוא לפחות יצליח לתרום בפועל לוירוס ביצועם של פרוייקטים בתחום הבנייה. לפחות בתחום משמעותי אחד, כך מתברר, תחום הכבישים והמחלפים, לא תהיה לחוק 100 הפרוייקטים תרומה משמעותית. שרה-אוצר, בדבריה, הזכיר, בין השאר, את כביש מיספר 6 («חוצה ישראל») כאחד הפרוייקטים שיזכו למעמד של פרוייקט מועדף לפי החוק. פניתי לדובר מע"ק, אבינועם אבנון, ומפיו למדתי כי חוק 100 הפרוייקטים לא יביא אושר גדול לסוללה-הכבישים הרישמיים של המדינה».

«החוק הזה, לדעתי, לא יתן לנו עזרה ממשית, וזאת מכמה סיבות», אומר אבנון. «ראשית, בחודש יוני השנה התקבל תי

מענקים, עירור קרנות-הון, והגמשת הקריטריונים למפעלים מאושרים באזורי-אבטלה. אין אף תת-סעיף אחד המזכיר את התוכנית הגדולה של 100 הפרוייקטים».

מסתבר כי חודש וחצי לפני הפגישה עם רם כספי לא היתה קיימת כלל תוכנית פרוייקטים מועדפים, או שאולי רצה פרס להסתיר את התוכנית ממישרד-העבודה».

מקורב אחר של פרס, ממישרד-האוצר, מציג גירסה נוספת לגבי הולדתו האמיתית של «חוק 100 הפרוייקטים» במוחו של פרס. «זה הולדתו זמן קצר לאחר שפרס החליט לקחת על עצמו את תפקיד שרה-אוצר», מספר המקורב. «הוא דיבר עם הלמוט שמידט, שאמר לו שיוכר כלל-ברזל אחד: אל תסתפק רק בהקשבה ליועצים הכלכליים, אלא תרד לשטח».

«זמן קצר לאחר שפרס נכנס לאוצר, הוא החליט להזמין אליו את ראשי 30 התכרות הגדולות במשק, כדי לשמוע מהן קורה. בפגישות האלה עלו, בין השאר, טענות קשות על הביורוקרטיה».

«יותר מאוחר», ממשיך המקורב לספר, «יום המישרד מהלך של הקמת השקעות ממשלתיות בתשתית, כדי להילחם באבי-טלה. הממשלה החליטה לאשר הקמת השקעות של 275 מיליון ש"ח, ומתוכם יבוצעו כבר השנה 130 מיליון. בעיקר מכבישים, בכיוב, במים ובכיתות-לימוד».

«אחרי-כך החליט שרה-אוצר להקדים את ההשקעות בתשתית גם בחברות ובתאגידים ממשלתיים הפועלים מחוץ לתקציב המדינה. הוא הזמין אליו את כל השרים הנוגעים בעניין, וחדר עם מנהלי-החברות שבתחום אחריותם. בפגישות האלה הוצגו תוכניות להקדים השקעות בסדר גודל של כמיליארד וחצי ש"ח, מהם יתבצעו עוד השנה תוכניות בכ-400 מיליון ש"ח».

«במהלך הפגישות האלה עלו הרבה מאוד בעיות של בירורוקרטיה. כך למשל, הפרוייקט של «קול אמריקה» כערכה תקוע, כי המועצה המקומית שם לא מוכנה לתת אישור, מה שש שהקרינה מהאנטנות תפריע לסביבה. עוד דוגמה: לבתי-הויקוק לנפט יש תוכנית-השקעה של 200 מיליון ש"ח בבתי-הויקוק באשרוד. מרובך במיתון הנקרא, פצחן-קטליטי שיש פר את תהליך הייצור, ויביא להגדלת הרווחיות של בתי-הויקוק פי חמש. התוכנית הזאת תקועה בגלל אישורים הק שורים לאיכות-הסביבה».

«עוד דוגמה: יש תוכנית להארכת הארובה של תחנת-הכוח ברדינג, כדי למנוע זיהום-אוויר. כאן אין בעייה של איכות-הסביבה, אבל רשות-ישראל-התעופה מתנגדת, מפני שלטענתה זה יסכן את המטוסים הנוחתים בשרה-דוב».

«במילים אחרות, פרס קיבל המחשה משמעותית של הסכנת הביורוקרטיה, ושל הנזק הנגרם בגללה למשק. לכן, להגיד שרמי כספי הוא זה שמכר לו את הרעיון, זה עוול משווע לאיש. זה רק צירוף-מזרים שיוזמת-החקיקה של החוק נגד הביורוקרטיה התחילה יום אחרי המסיבה בניתו של כסי פי».

ערפליקרב

ער לרגע זה אף אחד אינו יודע בדיוק אילו פרוייקטים מועדפים לקבל את התואר הנכסף של «מיזם מועדף», על-פי החוק המוצע.

תיאורטית, כל אורח הרוצה לסגור מירפסת ומעוניין לזרו את הליכי האישור לביצוע הפרוייקט, יכול לפנות בבקשה לזכות במעמד של מיזם מועדף. בפועל, התרכזו בינתיים באר-צר כ-50 הצעות, שאף אחד עוד לא הספיק ללמוד את כולן, ושאינן שום ביטחון שהן יאושרו בוועדה».

הוועדה המאשרת היא ועדה פוליטית (השרים פרס לוי ורדעיו), ואף טיבני להניח כי הבחירה בפרוייקטים המועדפים תושפע גם משקולים זרים, שאינם כלולים במיסגרת 10 הקריטריונים שהחוק קובע לבחירה».

ער עתה גורקו לאוויר העולם שמות של 20 פרוייקטים, המועמדים לקבל מעמד של מיזם מועדף. חלק מהשמות התגלו כעורבא פרח. כך, למשל, הזכיר פרס בחיפה את מתן הערכות לצים לרכישת אוניות (90 מיליון ש"ח) כפרוייקט מועדף. מאוחר יותר הסתייגו דובריו מהתיאור הזה».

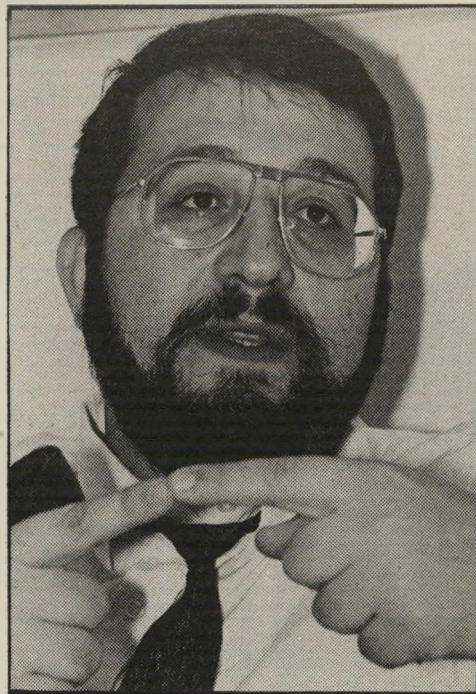
החוק המוצע מתייחס כמוכן רק לנושאים הנמצאים במיסגרת תוקף-התכנון-ההבנייה, ואין בינו ובין וירוס מתן ערבות כהוא זה. בין הפרוייקטים שבהחלט עשויים ליהנות מהחוק המוצע ניתן לציין את הקניון במלחה שבירושלים (כ-75 מיליון יון דולר), התקוע יותר משנתיים בוועדה המחוזית: פרוייקטים של קבוצת דנקור באילת ובחיפה, בעלות של כ-50 מיליון ש"ח ופרוייקט אלומיניום של כ-200 מיליון ש"ח».

למרות שהחוק תקוע בכנסת אחרי קריאה ראשונה, נראה שפרס החליט שלא לתת לבעייה טכנית מסוג זה לעכב את עבודת המטה, לקראת הכרותם של כמה פרוייקטים כפרוייקטים מועדפים לפי החוק».

כבר עתה החליטו שלושת השרים, המכהנים כוועדה הקרבנית בעת לצורך החוק, למנות נציגים מטעמם שימינו את ההצעות, ויעבירו בהקדם את המלצותיהם לשרים. נציג שרה-אוצר הוא סגן הממונה על התקציבים, רמי בלניקוב. נציגת שרה-הייכמן היא אדלר, הממונה על המינוח בתוכנית-התכנון-ערבים במישרד. נציג שרה-הפנים נשמר בינתיים על-ידי שר-המחיצות».

מכיוון ששימעות פרס אמור לטוס במוצאי-השבת לארצות-הברית, לכיקו בן שבועיים, הוא ייקש משרי הפנים והשיכון להיוועד עימו ביום החמישי השבועי, כדי לרדן במתן מעמד של מיזם מועדף לחלק מהמיזמים שכבר עברו את המיון הראשוני של הפיקודת המיקצועית».

מקור באוצר ידע לספר כי בכוננת פרס לבחור כבר בכ-15 מיזמים מועדפים. כרגע שיתקבל החוק בכנסת בקריאה שלישית — גם אם פרס יהיה בארצות-הברית באותה עת — תצא הוועדה מטעם הוועדה, שתבשר על החלטת הוועדה. הזמן בר-ער, ופרס מגלה עכשיו יותר מתמיד שזמן שווה כסף».

אריה רדעיו

שהה בשווייץ והסכים לתוכנית במלפון

חלף אנגרי העולם הזה

החיפושים

דאשלה השנייה הנשאלת בהקשר לחוק, היא האם היו כבר בהמתנה על שולחנו של פרס פרוייקטים ספציפיים (מאז או אולי 50), או שקר-רם לכן הוחלט על החוק ולאחר מכן החל החיפוש אחר פרוייקטים».

התשובה לשאלה זו חרימית: לא היו פרוייקטים ספציפיים. מאז תחילת הפירסומים על החוק ועד עתה, הצטברו במישרד-האוצר כ-50 בקשות לראות בפרוייקטים מסויימים פרוייקטים מועדפים. הוועדה שתאשר את הפרוייקטים תקבל בוודאי הרבה הצעות נוספות ממשקיעים שירצו להרוויח על גב התוכנית».

השאלה השלישית המתבקשת, היא האם מרד-בר כאן בחוק מוצב.

מהכותרות של החוק, עולה כי החוק נועד למאבק באכטלה. כבר עתה ברור שלחוק לא תהיה תרומה משמעותית בתחום המאבק באכטלה, מכיוון שהוא יכול רק לקדם, מבחינת זמן, פרוייקטים של בנייה. אין מגווס מהמסקנה שהנהגים העיקריים